

ких розмірах: 250 євро – для рейсів дальністю до 1500 кілометрів і т.д. Але, протяжність України є меншою, тож така компенсація фактично нівельюється для внутрішніх рейсів в Україні).

По-шосте, ЦК містить підстави звільнення перевізника від відповідальності (ч. ст. 922 ЦК – затримка в доставці через усунення несправності транспортного засобу). ПК не містить інших підстав, проте, характер відповідальності є обмеженим.

По-сьоме, пасажир несе повну відповідальність за завдану шкоду.

По-восьме, ні ЦК України, ні Закон України «Про захист прав споживачів» не виключають можливості звернення пасажирів, права якого порушено, до суду за захистом своїх порушених прав, як споживача.

Література

1. Хропанюк В. Н. Теория государства и права. Учебник для высших учебных заведений / под ред. В. Г. Стрекозова. – М.: «Интерстиль», «Омега Л», 2008. – 384 с.
2. Цивільне і сімейне право України: навчально-практичний посібник / за ред. Є.О. Харитонова, А.І. Дрішлюка. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2003. – 640 с.
3. Цивільне право України: в 2 т. Том 1 : Підручник / за ред. Є.О. Харитонова, Н.Ю. Голубєвої. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2010. – 832 с.

УДК 347.1 (043.2)

Белуга Ю. М., асистент, **Лукаш В. В.**, студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВО НА ІМ'Я ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Ім'я фізичної особи є найдавнішим способом індивідуалізації людей у суспільстві. Ім'я відіграє важливу роль у житті самої фізичної особи, оскільки дає їй можливість використовувати це ім'я в усіх сферах соціального буття, тому становить відповідну цінність для неї. Визначаючи соціальну природу імені, необхідно зауважити, що крім цього, воно має також і суттєве правове значення. У цьому розумінні ім'я має яскраво виражену цивільно-правову природу.

Стаття 294 ЦК України закріплює одне із найбільш важливих прав фізичної особи, що забезпечує її соціальне буття, – право на ім'я. Його важливість визначено специфікою об'єкта, який опосередковується цим правом та полягає у забезпеченні фізичній особі можливості індивідуалізувати себе у суспільстві. На жаль, ст. 294 ЦК України не визначає коло повноважень, які становлять зміст цього права.

Немає єдиної думки щодо визначення змісту права на ім'я й у сучасній літературі. Так, на думку О. Красавчикова, право на ім'я складається

з: права вимагати від інших осіб, щоб до володільця цього блага звертались та його називали у всіх формальних відносинах відповідно до імені, яке є об'єктом права, що аналізується; права змінювати прізвище, ім'я та по батькові [2, с. 27].

О. Сергєєв вважає, що право на ім'я включає в себе можливість фізичної особи: мати певне ім'я; користуватись ним; вимагати від інших осіб звертатись до неї відповідно до цього імені; змінити ім'я у встановленому законом порядку [3, с. 5]. Подібно до висловленої позиції відстоює власну точку зору і М. Малєїна, яка стверджує, що право на ім'я складається з повноважень щодо володіння, користування та розпорядження іменем [4, с. 100].

Окремі автори вбачають у праві на ім'я лише негативний аспект, включаючи до нього: право фізичної особи вимагати від оточення не спотворювати її ім'я; вимагати не використовувати ім'я фізичної особи без її згоди; вимагати від оточення не використовувати ім'я фізичної особи, як своє; вимагати, щоб ніхто не примушував до зміни імені.

Однак аналіз чинного законодавства дає змогу дійти висновку, що право на ім'я фізичної особи як особисте немайнове право включає такі повноваження: а) володіння, користування і розпоряджання своїм іменем; б) вимагання від інших осіб звертатись до особи відповідно до її імені; використання псевдоніма; г) вимагання зупинення незаконного використання свого імені, а також будь-яких інших його порушень.

Володіння власним іменем як різновид повноваження означає передбачену законом можливість фізичної особи бути носієм відповідного прізвища, імені та по батькові. Проте право на володіння іменем не ототожнюється із правом на присвоєння імені фізичної особи. Право на присвоєння імені реалізується батьками (усиновлювачами), опікунами, а в передбачених законом випадках – також і органами опіки та піклування або ж судом. Так, відповідно до чинного законодавства, батьки зобов'язані невідкладно, але не пізніше одного місяця від дня народження дитини, зареєструвати народження дитини в державному органі реєстрації актів цивільного стану й одночасно присвоїти їй прізвище, ім'я та по-батькові (ст. 144 СК України).

При присвоєнні імені новонародженій дитині необхідно дотримуватись таких правил: ім'я дитини визначається за згодою її батьків, а у випадку, коли дитина народжена жінкою, яка не перебуває у шлюбі, у разі відсутності добровільного визнання батьківства визначається матір'ю дитини. Прізвище дитини за загальним правилом визначається за прізвищем батьків, а це означає, що воля батьків у цьому випадку відіграє значно меншу роль, ніж це має місце у випадку з вибором та присвоєнням особистого імені дитини. «По-батькові» дитини визначається за іменем батька. Але у випадку народження дитини жінкою, яка не перебуває у шлюбі, за умови, що ба-

тківство щодо дитини не визнано, то «по батькові» визначається за іменем особи, яку мати дитини назвала її батьком (ст. 147 СК України).

Отже, враховуючи усе вище наведене, потрібно зробити висновок, що під правом на ім'я фізичної особи слід розуміти особисте немайнове право щодо володіння іменем, його зміни та використання з метою набуття цивільних прав та створення цивільних обов'язків, здійснення цих прав та виконання зазначених обов'язків, а також право вимагати від інших осіб не порушувати право на ім'я у будь-який спосіб, а у разі порушення, оспорювання або невизнання цього права – вимагати його захисту.

Література

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003р., № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – № 37. – Ст. 488.
2. Красавчиков О. А. Охрана интересов личности и свод законов Советского государства: межвуз. сб. науч. тр. – Вып. 53: Гражданско-правовая охрана интересов личности в СССР / О. А. Красавчиков. – Свердловск: Свердл. юрид. ин-та, 1977. – С. 5–33.
3. Сергеев А. П. Право на защиту репутации / А. П. Сергеев. – Л. : Знание, 1989. – 31 с.
4. Малеина М. Н. Право на имя / М. Н. Малеина // Государство и право. – 1998. – № 5. – С. 99–103.

УДК 347(043.2)

Бичківський О. О., к.ю.н.,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

КОЛІЗІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ФОРМИ ЗАПОВІТУ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Як зазначав Рудольф Ієрінг «право спадкування є умовою всього прогресу людського суспільства в аспекті історії цивілізації». І дійсно, у міжнародному приватному праві навряд чи можна знайти ще одну сферу, яка мала б таку ж тривалу історію як право спадкування.

Гносеологічно спадкові відносини реалізуються з урахуванням звичаїв, традицій, релігійних догм, моральних критеріїв, які обумовлені національними традиціями та особливостями тієї чи іншої держави, а тому мають особливо приватний характер.

На значну привітність спадкових відносин та залежність від місцевих правових традицій звертає увагу і Європейський Суд з прав людини, який у Рішенні «Пла і П'юнсерно проти Андорри» від 13 липня 2007 року за заявою № 60498/01 зазначає: «... Суд нагадує, що національні суди знаходяться в кращому становищі, ніж міжнародний Суд, при оцінці в світлі